

Föreskrift 25/011/2002

YRKESEXAMEN FÖR SOTARE
2002

GRUNDER FÖR
FRISTÅENDE EXAMEN

YRKESEXAMEN FÖR
SOTARE

EXAMENSGRUNDER

UTBILDNINGSTYRELSEN 2002

Edita Prima Oy
Helsingfors 2002

ISBN 952-13-1631-4 (häft.)
ISBN 952-13-1632-2 (pdf)

DNR 25/011/2002

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **13.05.2002**

Giltighetstid
fr.o.m. 01.08.2002 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 74/011/95

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR SOTARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för yrkesexamen för sotare.
Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 01.08.2002 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

JUKKA SARJALA
Jukka Sarjala

Utbildningsråd

AIMO KAISANIEMI
Aimo Kaisaniemi

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för sotare.....	8
1 § Examensdelarna.....	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen och grunderna för bedömningen	9
1 § Sotning av eldstäder och rökkanaler	9
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	9
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	10
2 § Rengöring av ventilationssystem.....	11
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	11
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	12
3 § Säkerhetskontroll i fastigheter	13
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	13
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	14
4 § Kundbetjäning och skötsel av sotningsföretag.....	14
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	14
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	15
5 § Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	15

Bilaga

BESKRIVNING AV YRKESOMRÅDET	16
-----------------------------------	----

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självvärdering och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de beskriver och preciserar vad som krävs för en godkänd prestation.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR SOTARE

1 § Delarna i examen

Vid yrkesexamen för sotare påvisar examinanden den yrkesskicklighet och de behövliga sociala färdigheter som krävs i arbetslivet. Yrkesexamen för sotare består av fyra obligatoriska examensdelar (centrala kompetensområden).

Examen är avlagd när examinanden har godkänts i samtliga delar av examen.

Yrkesexamen för sotare utgörs av följande delar:

1. Sotning av eldstäder och rökkanaler
2. Rengöring av ventilationssystem
3. Säkerhetskontroll i fastigheter
4. Kundbetjäning och skötsel av sotningsföretag

Examinanden skall avlägga varje examensdel/centralt kompetensområde med vitsordet godkänd.

YRKESEXAMEN FÖR SOTARE
SOTNING AV ELDSTÄDER OCH RÖKKANALER
RENGÖRING AV VENTILATIONSSYSTEM
SÄKERHETSKONTROLL I FASTIGHETER
KUNDBETJÄNING OCH SKÖTSEL AV SOTNINGSFÖRETAG

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESSKICKLIGHET OCH BEDÖMNINGSGRUNDERNA I YRKESEXAMEN FÖR SOTARE

Sotarna har goda grundförutsättningar för att utöva sitt yrke och goda praktiska arbetsfärdigheter. De har goda baskunskaper om förebyggande brandskydd, energihushållning och miljövård. De har också en uppfattning om vad dessa faktorer betyder såväl vid sotning som vid ventilationsarbeten. De har förutsättningar och villighet att i sitt arbete utveckla sig själva, sin yrkesskicklighet och sina arbetsmetoder.

Sotarna kan i sitt arbete beakta synpunkter på arbetarskydd, hälsa och god ergonomi, både för sig själva och för andra. De har de kunskaper och färdigheter som detta kräver. Sotarna känner sitt samhällsansvar i frågor som gäller bl.a. människors hälsa, miljövård, luftvård och arbetarskydd.

1 § SOTNING AV ELDSTÄDER OCH RÖKKANALER

a) Kraven på yrkesskicklighet

Sotarna kan effektivt, snyggt och med rätta metoder sota eldstäder och röckanaler och därvid påvisa goda praktiska färdigheter. Sotningen skall fortskrida yrkeskunnigt i synnerhet när det gäller de vanligaste eldstäderna, såsom spisar, bakugnar, öppna spisar, kakelugnar, bastuugnar och grytor samt röckanaler. Dessutom skall sotarnas kunnande och deras kännedom om sotningsarbetet stå på en sådan nivå att de också klarar av att sota en eldstad vars konstruktion är främmande för dem.

Sotarna känner till lagstiftningen, anvisningarna och rekommendationerna för sitt yrkesområde. Sotarna känner speciellt väl till de faktorer som inverkar på brandsäkerheten för eldstäder och skorstenar och kan fungera som sakkunniga i frågor som gäller eldstäder och rökkanaler.

Sotarna har goda kunskaper om förbränning, bränslen och uppvärmningsanläggningar. De inser betydelsen av miljövård och vet hur rökgaser och förbränningsrester påverkar miljön. De vet hur man genom service och underhåll kan åstadkomma en mera ekonomisk och miljövänlig energiförbrukning i uppvärmningsanläggningarna.

Medan sotarna utför sitt sotningsarbete märker de eventuella fel i användningen av eldstäderna. De kan med sedvanliga mätningmetoder ta reda på verkningsgraden i en pannanläggning och känner till de viktigaste metoderna för att förbättra förbränningsresultatet.

När en soteld inträffar kan sotarna handla på rätt sätt, leda åtgärderna och släcka sotelden. Sotarna kan också i rengöringssyfte skickligt bränna bort sotet i igenbeckade rökkanaler. De är medvetna om orsakerna till att soteld uppstår och kan ge råd om hur soteld kan förebyggas.

Sotarna märker behovet av underhåll i sotningsobjekten, vet hur felen kan åtgärdas och klarar av underhållsarbetena inom sitt arbetsområde.

Sotarna har i sitt arbete tillägnat sig förfaranden som beaktar synpunkterna på arbetarskydd och de använder ändamålsenlig skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder och arbetsredskap.

Sotarna kan ge sina kunder råd och handledning i frågor som gäller förbränning samt användning, underhåll och planering av eldstäder och rökkanaler.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av denna examensdel ägnas följande omständigheter speciell uppmärksamhet:

- basfakta vid sotningsarbetet, t.ex. sotning av eldstäder och rökkanaler, kännedom om konstruktionen av eldstäder och rökkanaler och om soteld och hur den åtgärdas
- kunskaper om brandsäkerhet för eldstäder och rökkanaler, säkerhet vid användning och underhåll av fastigheter samt granskning av säkerhetsutrustning
- kännedom om förbränning och uppföljning av den med beaktande av frågor som gäller såväl energihushållning som miljövård
- självständig verksamhet och förmåga att lösa problem samt förmåga att arbeta i en anda av god kundbetjäning och i rollen som sakkunnig
- arbetar skyddssynpunkter, arbetskläder och arbetsredskap
- kunskaper om lagstiftning och anvisningar som gäller yrket.

Prestationen bedöms med vitsordet godkänd när examinanden

- med påvisande av god praktisk färdighet kan sota effektivt och snyggt och med rätta metoder och kan använda rätta och ändamålsenliga arbetsredskap
- kan arbeta självständigt och på egen hand lösa de vid sotningsarbetet förekommande problemen
- kan identifiera brister i brandsäkerheten för eldstäder och rökkanaler, i säkerheten vid användning och underhåll av fastigheter samt brister i säkerhetsutrustningen
- har goda baskunskaper om förbränning, energihushållning, bränslen och uppvärmningsanläggningar, inser betydelsen av miljövård och vet hur rökgaser och förbränningsrester påverkar miljön
- kan redogöra för orsakerna till soteld och vet hur en soteld skall åtgärdas
- kan identifiera problemsituationer som gäller säkerhet, energihushållning, miljövård och riskavfall
- känner till de författningar och bestämmelser som har nära samband med yrket och handlar enligt dem.

2 § RENGÖRING AV VENTILATIONSSYSTEM

a) Kraven på yrkesskicklighet

Sotarna känner till lagstiftningen, anvisningarna och rekommendationerna för sitt yrkesområde. De känner till och kan identifiera konstruktionerna och anläggningarna för ventilationssystemen. De behärskar funktionsprinciperna för olika ventilationssystem och kan tolka/tyda planeringsdokument, ventilationsritningar, funktionsdiagram och funktionsredogörelser samt sedvanliga reglerdiagram för ventilationsanläggningar. Sotarna inser vilken betydelse kvaliteten på inomhusluften har för människornas välbefinnande och känner till de faktorer som påverkar inomhusluftens kvalitet.

Sotarna känner till de sedvanliga metoderna och utrustningen för rengöring av ventilationssystem och behärskar de olika skedena av rengöringsarbetet, utgående från planeringen av arbetet. De känner till de allmänna principerna för dimensionering och mätning av luftströmmarna. Sotarna känner till hur funktionerna i ventilationssystemen inverkar på fastigheternas energihushållning och livslängd och på trivseln i dem.

Sotarna känner till konstruktionen för ventilationssystemen och deras funktion och har kännedom om brandsäkerheten och de faktorer som påverkar den. Sotarna känner till vilken betydelse det har både för verksamheten och för säkerheten att ventilationsanläggningarna är täta. Sotarna har satt sig in i brand-, värme- och ljudisoleringen av ventilationsanläggningarna. De kan på ett ändamålsenligt sätt avge rapport om eventuella brister.

Sotarna har i sitt arbete tillägnat sig förfaranden som beaktar synpunkterna på arbetarskydd och de använder ändamålsenlig skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder och arbetsredskap.

Sotarna inser och beaktar hur eldstäderna och ventilationsanläggningarna i en fastighet påverkar varandra, bl.a. i fråga om förbränningsluften och tryckförhållandena i fastigheten. Sotarna kan identifiera de ofta förekommande problem som uppstår i ventilationssystemens funktion, kan utföra underhållsåtgärderna och ge sina kunder råd i frågor som gäller användningen av ventilationssystemet.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av denna examensdel ägnas följande omständigheter speciell uppmärksamhet:

- kännedom om ventilationssystemens funktionsprinciper och konstruktion samt ingående kunskaper om rengöringstekniken och rengöringsmetoderna för systemen
- kunskaper om granskning av brandsäkerheten i ventilationssystemen
- förmåga att tyda ventilationsritningar och funktionsdiagram
- förmåga att identifiera och lösa ventilationsproblem
- mätning av luftflödena i ventilationssystemen
- arbetarskydd, arbetsdräkt och arbetsredskap
- kännedom om lagstiftning och anvisningar som gäller yrket
- förmåga att ge kunderna råd i frågor som gäller ventilationen.

Prestationen bedöms med vitsordet godkänd när examinanden

- behärskar rengöringsarbetet och kan välja en effektiv rengöringsmetod och rätta och ändamålsenliga arbetsredskap
- kan identifiera brister i ventilationssystemens brandsäkerhet och kan avge rapport om bristerna
- kan tyda och tolka ventilationsritningar och funktionsdiagram
- känner till funktionsprinciperna för ventilationssystemen
- känner till lagstiftningen för yrkesområdet
- kan lösa problem som hör samman med ventilationen och kan ge råd och handledning åt kunder.

3 § SÄKERHETSKONTROLL I FASTIGHETER

a) Kraven på yrkesskicklighet

Sotarna behärskar grunderna för förebyggande brandskydd. De känner till de viktigaste faktorer som inverkar på brandsäkerheten i fastigheter och kan identifiera brister och risker. Sotarna kan också identifiera andra ofta förekommande situationer, fel och brister, som äventyrar människornas säkerhet. De kan på ett ändamålsenligt sätt avge rapport om felen och bristerna.

Sotarna har kännedom om de bestämmelser och stadganden som gäller brandsäkerheten. De kan ge kunderna handledning och råd i säkerhetsfrågor. Sotarna kan lägga fram motiverade alternativ till korrigerering av allmänt förekommande problem som utgör en risk för säkerheten.

Sotarna känner till författningarna om säkerhetsutrustning. De märker eventuella fel och brister i utrustningen och ge råd om hur de kan avhjälpas.

Sotarna vet och kan ge handledning om hur man skall handla när en brand uppstår och behärskar de första åtgärderna vid släckningen.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av denna examensdel ägnas följande omständigheter speciell uppmärksamhet:

- kännedom om det centrala innehållet i bestämmelser och stadganden om brandsäkerhet och förmåga att i praktiken tillämpa dessa vid kontrollerna
- kännedom om kontroll av konstruktiv brandsäkerhet i små fastigheter
- kunskaper om kundbetjäning, rådgivning och rapportering i fråga om brandsäkerheten
- förmåga att identifiera och beakta risk- eller problemsituationer i fastigheter och i arbetsmiljön.

Prestationen bedöms med vitsordet godkänd när examinandena

- vid sina brandsynsuppgifter i praktiken kan tillämpa sina kunskaper om de centrala bestämmelserna och stadgandena om brandsäkerhet
- kan identifiera faktorer som förorsakar risker i fastigheter, märker allvarliga brister i personsäkerheten och kan avge rapport om dessa
- omedelbart kan inleda behövliga åtgärder för att eliminera bristerna
- inser betydelsen av att kunderna får handledning och råd om hur de kan förebygga brand och olycksfall och behärskar handledningen av och rådgivningen till kunderna i samband med sitt dagliga arbete
- utför kontrollarbetet enligt de bestämmelser och stadganden som gäller brand- och personsäkerheten.

4 § KUNDBETJÄNING OCH SKÖTSEL AV SOTNINGSFÖRETAG

a) Kraven på yrkesskicklighet

Sotarna har insett att sotning är ett serviceyrke och de utför sitt arbete enligt principerna för intern företagsamhet. De har en uppfattning om vad god service inom sotningsbranschen innebär. De har basfärdigheter i kundbetjäning och marknadsföring.

Sotarna inser att samarbetsförmågan har en väsentlig betydelse för framgången i arbetet. De känner till påverkningskanalerna i sin verksamhetsmiljö och kan analysera och förutse trenderna inom sitt yrkesområde.

Sotarna klarar av de skriftliga arbetena och rapporterna inom sotningsverksamheten såsom sotningsförteckningar och -rapporter, sotningsintyg och -räkningar, utlåtanden, granskningsprotokoll och anbud.

Sotarna har baskunskaper och basfärdigheter för att kunna bedöma förutsättningarna för verksamheten i ett sotningsföretag, planeringen av verksamheten och uppföljningen av ekonomin och verksamheten. Sotarna är medvetna om det ansvar och de skyldigheter och rättigheter som hör till yrkesutövningen.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av denna examensdel ägnas följande omständigheter speciell uppmärksamhet:

- kundbetjäningens kvalitet och kunskaper om kundbetjäning
- kännedom om grunderna för kommunikation och marknadsföring
- skriftliga arbeten, rapporter och dylikt inom sotningsverksamheten och kännedom om lagstiftningen för yrkesområdet
- kunskaper om anbuds- och kostnadskalkyler och om prissättning av service och produkter
- kännedom om innehållet i branschens lagstiftning och förmåga att också beakta dessa stadganden i arbetet
- behövliga färdigheter för att inleda företagsverksamhet.

Prestationen bedöms med vitsordet godkänd när examinandena

- kan marknadsföra sotningsservice och behärskar personligt säljarbete och kundbetjäning
- klarar av de skriftliga arbetena och rapporteringen inom sotningsverksamheten
- kan budgetera verksamheten och har kännedom om grunderna för kostnadskalkylering för att bl.a. kunna prissätta sin service och sina produkter med täckning

- kan bedöma sina förutsättningar att verka som företagare och tillsammans med sakkunniga kan diskutera hur dessa förutsättningar kunde bli bättre
- kan skaffa sig och bedöma information som gäller grundande av ett företag, kan anlita sakkunnig service och känner till olika företagsformer och deras ansvar och förpliktelser
- kan utföra sitt arbete enligt den viktigaste lagstiftningen om arbetarskydd och arbetarskydd (lagen om skydd i arbete, lagen om företagshälsovård, lagen om olycksfallsförsäkring och sjukförsäkring samt lagen om skydd för unga arbetstagare)
- har kännedom om det centrala innehållet i lagen om arbetsavtal, arbetstidslagen, semesterlagen och pensionslagarna.

5 § SÄTTEN ATT PÅVISA YRKESKICKLIGHET

Utgångspunkten för de fristående yrkesprov, som avläggs för bedömning av yrkesskickligheten, är att få reda på hur väl examinandernas praktiska färdigheter, de kunskaper som ligger till grund för dem och de begreppsmässiga strukturerna har förenats sinsemellan och i relation till det som krävs i de olika delarna av examen. Detta skall huvudsakligen testas med funktionella arbetsuppgifter som vid behov kan kompletteras muntligt, skriftligt eller på något annat sätt.

Den huvudsakliga metoden för bedömning av examinandernas färdigheter bör vara en arbetsdemonstration, ett färdighetstest, åskådlig eller simulerad arbetsverksamhet och projektuppgifter av varierande längd. Dokumenterade bevis över erforderligt kunnande och andra bedömningsmetoder samt olika kombinationer av dessa kan också användas.

När man väljer att använda en enskild bedömningsform måste man beakta bl.a. hur väl den ägnar sig för mätning av examenskraven, hur väl den motsvarar naturlig praxis inom arbetslivet, hur väl man med dess hjälp kan åtskilja den önskade kompetensen från icke-kompetent kunnande, hur lätt den kan användas i olika verksamhetsmiljöer och hur tydlig och klar den är för bedömarna och för den som skall bedömas.

För att bedömarna skall få klarhet om nivån på de kunskaper och insikter, som ligger till grund för den erfordrade yrkesskickligheten, kan de som stöd för de funktionella yrkesproven använda enkäter och intervjuer, examinandens egen bedömning eller en gruppbedömning, skriftliga alster, diskussioner med sakkunniga eller någon annan metod genom vilken nivån på examinandens kunnande kan preciseras.

Yrkesskickligheten skall bedömas separat för varje examensdel så att examinandens yrkesskicklighet jämförs med kraven på yrkesskicklighet för motsvarande del av examen.

En prestation som uppfyller kriterierna för bedömningen skall godkännas.

BILAGA

BESKRIVNING AV YRKESOMRÅDET

I Finland är sotningen organiserad enligt tre olika system. En kommun kan ha ett kommunalt sotningsväsen, ett system med sotningsdistrikt eller ett avtalsbaserat sotningssystem.

Kommunen beslutar vilket system den vill tillämpa. De som utför sotningsarbetet skall ha avlagt yrkesexamen för sotare.

I det kommunala sotningsväsendet sköts sotningen som en del av kommunens räddningsväsen.

I systemet med sotningsdistrikt ingår kommunen ett avtal om skötseln av sotningsuppgifterna med en distriktssotare, som verkar som yrkesutövare eller rörelseidkare. Distriktssotaren kan ha anställda arbetstagare.

I ett avtalsbaserat system ingår fastighetsägarna direkta avtal med en sotare.

Sotarna har hand om eldstäderna, rökkanalerna och ventilationssystemen i fastigheterna. Sotningsväsendet och sotarnas arbetsuppgifter har traditionellt hört till det förebyggande brandskyddet. En viktig del av sotarnas nuvarande arbetsfält utgörs av de arbetsuppgifter som fastställs i lagen om räddningsväsendet. Till sotarnas lagstadgade uppgifter hör sotning av eldstäder och rökkanaler, rengöring av ventilationskanaler och granskning av brandsäkerheten i fråga om dessa objekt samt kontroll av säkerhetsutrustningen.

Uppgifterna i samband med det förebyggande brandskyddet kommer också i framtiden att utgöra en viktig del av sotarnas yrkesprofil. Arbetsuppgifterna inom branschen kommer dock att öka betydligt genom att sotarna allt mera också åläggs att sköta frågor som gäller energihushållning och miljövård i samband med eldstäder och ventilationssystem. Jämsides med sina traditionella rengöringsuppgifter förväntas sotarna redan nu utföra reglering, mätning och planering av uppvärmningsanläggningar och ventilation.

Sotarnas yrkesprofil blir också mera omfattande och mera teknisk genom de arbetsuppgifter som gäller förbättring och övervakning av kvaliteten på inomhusluften i fastigheterna.

Till sotarnas kundkrets hör utom fastighetsägare också planerare inom byggnadsbranschen och kommunala myndigheter. I sotarnas arbete ingår kundbetjäning, vilket förutsätter god förmåga att knyta mänskliga kontakter. En väsentlig del av sotarnas arbete har traditionellt bestått av att ge råd och handledning till kunder.

I bakgrunden för sotarnas arbete finns gamla historiska hantverkstraditioner. Verksamhetsmiljön blir dock allt mera teknisk och utvecklingen i framtiden ställer stora krav. För att sotarna skall kunna behärska sitt arbete är det därför viktigt att de har såväl praktiska färdigheter som förmåga att lära sig använda nya tekniska hjälpmedel.

Sotarnas arbete sker delvis på högt belägna platser och i trånga utrymmen. Höjdskräck och obehag för trånga platser utgör därför ett hinder för arbete inom

sotningsbranschen. Överkänslighet för kemiska ämnen kan också hindra arbete inom denna bransch.

De som arbetar inom sotningsbranschen förväntas känna ett speciellt ansvar för enskilda människor, för såväl privat som gemensam egendom och för vår gemensamma livsmiljö.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

UTBILDNINGSTYRELSEN
Utbildningsstyrelsen/försäljning
Hagnäsgatan 2
Pb 380
00531 Helsingfors

Tfn: försäljning (09) 774 774 50
växel (09) 774 774
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi